

V 9
5205

Q. 189.
13

ΣΥΝΘΕΩ.

Vg
5205

BREVIS

CHRONOLOGIA

VITÆ ET LABORUM

BEATISSIMI VIRI DEI,

D. MARTINI LU.

THERI,

TERTII HELIÆ,

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SALE)

UBI ET ALIA QUÆDAM EJUS TEM-
PORIS MEMORATU DIGNA,

EX

TOMIS ALTENBURGENSIBUS, MATHESII

CONCIONIBUS, ET ALIIS FIDE DIGNIS AU-
TORIBUS COLLECTA,

STUDIO

JO. AUGUSTINI EGENOLFI,
CRUC. DRESD. RECTORIS.

BIBLIOTHEK
POWICHAJA

DRESDÆ,

TYPIS HÆREDUM BERGENIORUM.

49

A	NN	O
Mun-	Chri-	Æ-
di.	sti.	tat

5443	1483	1
------	------	---

ARTINUS LUTHE-

RUS natus est pridie Martini, post horam XI. noctis mediæ, Islebiæ, sub Comitibus Mansfeldicis, Patre *Johanne Luthero*, metallico, Matre, *Margareta Lindemannia*, baptizatus in templo S. Petri. Vide tom. I. Altenb. p. 341. VIII. 828. IX. 1561. Confer Sleidan. XVI. fol. m. 229. & Mathes. Conc. de Vita Lutheri f. 1.

5457	1497	14
------	------	----

Postquam in patria sub Nicolao Æmilio, Georgii Parente, literarum & catecheseos ejus temporis elementa haussisset avidè, à Patre, cum Johanne Reineccio, in scholam Magdeburgensem missus, & inter pauperes stipe viventes ibidem sustentatus est. tom. IX. 1561. Quem post Reineccium à condiscipulatu sibi conjunctissimum plurimo profecutus est amore tom. VIII. 874. Mathes. fol. 3.

5458	1498	15
------	------	----

Parentum consensu Isenacum se contulit, ubi primum quoque panem quæsit ostiatim. Dicit ibidem Casualia & Temporalia, i. e. Grammaticam, cui subjunxit Rhetoricam tom. IX. 1561. Mathes. loc. citat.

5461	1501	18
------	------	----

Missus est Parentum sumtibus in Academiam Erfurtensem, ubi Sacerdos quidam senior, non sine divinatione, gravi vi morbi implicitum consolatur. ibid.

5465	1505	22
------	------	----

Erfurti Magister, sive Doctor Philosophiæ, renun-

A N N O
Mūdi Chr. Æt

nunciatus primum cognatorum consilio ad studi-
um juris appulit animum. In fine verò anni ter-
ritus fulmine, & tristi charissimi commilitonis in-
teritu fit Monachus, Parentibus invitis monaste-
rium Augustinianum ingressus tom. IX. 1561.
Mathes. f. 4.

5467 15 07 24

Sacerdotio initiatus dicto in monasterio tem-
pore quadragesimali, ordinatus fuit Domin. Can-
tate, & Augustinus nominatus primitias suas de
more publicè celebravit. IX. 1562. Mathes. f. 5.

5468 15 08 25

Per Staupitium vocatus Wittebergam, pri-
mum ad Dialecticæ & Physicæ nova in Academia
Professionem tom. VIII. 876. IX. 1564. Sed & ad
Lecturam Biblicam admissus est eodem anno,
Hülsem. Extens. Breviar. c. XIX. thes. 27. & à Sena-
tu Wittebergensi ad munus publicè docendi in Ec-
clesia vocatus. Danhau. Memor. Thaumasiand.
Luth. c. VIII. 3.

5470 15 10 27

Coorta inter Staupitium & reliquos Ordinis
fratres contentione mittitur in negotiis monaste-
rii Romam, ubi Anti-Christum, qui Homo pecca-
ti, & Filius perditionis dicitur ab Apostolo 2. The-
sal. II. 3. & septicollem ejus sedem oculis & animo
lustravit tom. V. p. 251. IX. 1562. Mathes. f. 6.

5472 15 12 29

Ad exornandam professionem theologiam co-
actus à Staupitio & fratribus accipit Licentiam 4.
Octobr. & ipsum Doctoris gradum 19. ejusd. sum-
tus Friderico Electore suggerente, tom. VIII. 876.
IX. 1565. Mathes. f. 6. Hülsem. extens. Breviar. XIX
27. ex annalib. coll. Theol. Witteb.

5477 15 17 34

Elapso ab Hussi morte seculo disputare cœpit
contra Indulgentias Pontificias, quæ passim &
scurriliter divendebantur à *Johanne Tezelio*, Pir-

):(2

nensi

A **NN** **O** nensi, Monacho Dominicano. Præfat. Aurifabri
Mūdi Chr. Æt tom. I. Altenb. præmissa fol 4. item tom. I. p. 13. IX.
1565. Confer Sleidan. I. init. Mathes. f. 12.

NB. 71bl Cher Vbln & Seraphin InCessabili
VoCe proCLaMant.

5478 1518 35 Comitia Augustana sub Maximiliano, coram
Thoma de Vio, Cardinali Cajetano, à quo variis
petitus technis revocare noluit. Notetur hic Ap-
pellatio à Cajetano ad Papam. Appellatio à Papa
ad liberum in Germania Concilium tom. I. 120. 149
150. IX. 1567. Mathes. f. 14. 15. Disputat Lutherus
de Justificatione Fidei, in claustrò Augustiniano
Heidelbergæ, Danh. Memor. Thaumaf. pag. 45.

5479 1519 36 Maximilianus I. Imperator concedit in fata, cui
Nepos ex filio Philippo surrogatur Carolus V.
Carolus Miltitius, Germanus, ablegatur à Papa ad
Fridericum Electorem, ut Lutherum vincitum
tradat Romam abducendum. Aurea rosa. tom.
I. 258. Disputatio Eccii cum A. B. C. D. ario & Lu-
thero ibid. 269. Mathes. f. 16. seqv. Lutherus pri-
ma vice Lipsiæ concionatur.

5480 1520 37 Oculi aperiuntur Luthero, illuminante cor ipsi-
us Spiritu Sancto, Papam ergo videt Anti-Chri-
stum esse, quem scriptis intrepidè adoritur. Con-
cremantur à Luthero Wittebergæ Jus Pontifici-
um & Decretales Papæ. Acta Coloniensia. Infi-
diatores à Papa subornati Marinus Caracciolus
& Hieronymus Aleander. tom. I. 539. Confer 512.
514. & 735. Sleidan. II. fol. 25. Mathes. f. 17. 20.

5481 1521 38 Comitia habentur Wormatiensia præsentè
Carolo Imperatore, ubi variè impugnatus liberè
& constanter respondit Luth. *Hie stehe ich/ ich kan
nicht anders/ Gott helffe mir/ Amen.* Quæ Confessio-
nis

A NN O
Mūdi Chr. Æt

nis constantia omni à grata posteritate celebran-
da. Dies magna ante mundi finem, qva Deus
miserum universo Orbi Monachum opposuit.

Namqve

Vir sine vi ferri, vi verbi & inermibus armis,

Vir, sine re, sine spe, contudit orbis opes.

Cæsar VII. Maji publico ipsum decreto damna-
tum proscribit, postquam Leo Pontifex die Cœ-
næ Dominicæ, XXVIII. Martii excommunicave-
rat eundem. Notetur Patrus Lutheri in arce
Wartburgensi, ubi Thuringia spectat ad Hassi-
am. Iconomachia Carolstadii, quam forti no-
ster animo, in scriptis & concionibus coërcuit.
tom. IX. 1568. Mathes. Conc. tertia. Ex illo tem-
pore barbam sibi radi jussit, nec postmodum aluit
eandem. Kromaj. Hist. Eccles. p. 575.

482 1522 39

Comitia Norimbergæ, absente Carolo, in qvi-
bus gravis contra Papæ tyrannidem & avaritiam
querela instituitur. Postilla Ecclesiastica. Annatæ
papales impugnatae. Cujus libri editionem pia Lu-
therus ornavit præfatione, qvæ legitur tom VI. 1254
Confer IV. 222. seq. De Annatis lege Sleid. IV. f. 41.
Lutherus revertitur Wittebergam Mathes. f. 36.

485 1525 42

FRIDERICUS Elector Saxoniae moritur Lochæ,
ubi hodie Annæburgum, multis & magnis ereptus
malis tom. II. 889. Seditionis Rusticorum, qvam
magno is conatu compescuit, autores Thomas
Münzerus & Pfeifferus capitis destinantur suppli-
cio ad Mülhusium Thuringiæ tom. III. 126. usq; 132
Ad Parentis potissimum instantiam uxorem ducit
Luther. virginem nobilem, Catharinam de Born,
aliqvando etiam vitæ addictam monasticæ, cu-
jus exemplo plures personæ religiosæ, relictis

);(3

mo-

Mūdi	Chr.	Æt	<p>A N N O monasteriis, conjugium cœlibatui prætulerunt. tom. III. 303. 516. Mathes. f. 49. Suscipit Lutherus tres filios, Johannem, Martinum & Paulum, duasque filias, Magdalenam nempe, quæ Patri cœlestem ad vitam præcessit, anno 1542. ætat. 14. Trapezolog. c. 42. f. mihi 531. Altera filiarum Georgio à Künheim, Nobili Boruffo, nupsit. Fabric. Metricæ Hebræor. Alloquio.</p>
5486	1526	43	<p>Per Zwinglium & Oecolampadium originem ducunt Sacramentarii, & ex eorum fecibus proserpunt Anabaptistæ diabolicè furentes. Comitia Spiræ. tom. III. p. 657. Mathes. f. 58.</p>
5488	1528	45	<p>Visitatio Saxonica. Catechismus minor & major Lutheri. Hæresis Schwencfeldiana tom. IV. 389. & 462. Mathes. f. 60. seqv.</p>
5489	1529	46	<p>Origo nominis Protestantium. Colloquium Marburgense cum Sacramentariis, ubi in fidei articulis apparuit consensus, excepto De Cœna Domini Loco, in quo discordes discesserunt collocutores, tom. VIII. 801. Mathes. f. 86. Solimannus II. Viennam cinxit obsidione, sed victricibus Caroli V. Imperatoris armis pulsus mense Octobri fugit in Græciam Sleid. tab.</p>
5490	1530	47	<p>Augustana Confessio Carolo V. Imperatori prælegitur & exhibetur in Comitibus d. 25. Junii. Luthero interea Coburgi commorante tom. V. 526. Hinc Comitibus Augustana ipse Lutherus ultimam extremum ante diem Tubam appellare non dubitat IX. 1572. Mathes. Conc. IX.</p>
5497	1537	45	<p>Concilium Mantuanum rejicitur à Protestantibus, & Schmalcaldica celebratur Synodus, ubi Lutherus Librum conscripsit symbolicum, qui Schmalcaldicorum Articulorum nomen obtinuit ab</p>

runt.
erus
, du-
cele-
Tra-
eor-
abric.
inem
pro-
omi-
x ma-
n. IV.
vium
lei ar-
a Do-
llocu-
annus
is Ca-
ctobri
ratori
Junii.
om. V.
rus ul-
pellare
stanti-
s, ubi
m, qui
btinuit
ab

A N N O
Mūdi Chr. Æ.
5498 1538 55
5499 1539 56
5500 1540 57
5501 1541 58
5502 1542 59

ab Urbe. Sed & ibidem undecim dies calculo
ægotavit gravissimè, suisque Testamentum, &
in illo odium in papam reliquit. tom. VI. 1226.
Mathef. f. 128. seq.

Antinomia confutata à Luthero, quæ diffemi-
nata fuerat à Johanne Agricola Islebio, & Jacobo
Schenckio, Pastore propè Lipsiam tom. VI. 1370.
VII. 234. Mathef. f. 135. quos Lutherus Germani-
cis in scriptis vulgò *Grickel* & *Jäckel* appellare so-
let.

GEORGIUS Dux Saxoniae moritur, cui suc-
cedit Frater **HEINRICUS**. Lutherus secundò
concionatur Lipsiae, ibique, ut & Dresdæ & aliis
in opidis, quæ hereditatis jure ad Heinricum e-
rant devoluta, mutatùr Religio, & abolita super-
stitione papistica restituitur pura & vera Evan-
gelii doctrina. Pro quo beneficio æternas omnis
Misnia gratias agit Deo.

Robertus Antonius Barnius exurit in An-
glia tom. VII. 422. seqv. Supputatio annorum
mundi, quam hac in Chronologia secuti sumus,
à Luthero concinnatur. Postilla Domestica.
Incendiarii. Colloquium Hagenoæ instituitur,
sed Wormatiam transfertur. Huc referenda
versio Bibliorum in lingvam Germanicam, quod
opus nullis mundi thesauris conferendum judi-
camus. tom. VII. p. 247. Mathef. 157. seqv.

Colloquium Wormatiense per Granvella-
num abrumpitur. Comitiam habentur Ratisbo-
næ, præsentem Contareno, Pontificis Legato. tom.
VII. 715. Mathef. f. 167.

Dissidium inter Principes, propter Wurze-
nam opidum, à Landgravio consiliis, à Luthero
acrio-

A. NN O acrioribus scriptis consopitum. tom. viii. p. 208.
Mūdi Chr. Æt Mathes. f. 171.

5505 1545 62 Genesis Lutheri, aureum opus, & verè cygnea
ipfius cantio, absolvitur. tom. viii. 504. Mathes.
f. 179. Calumnia de tragico ipfius obitu spargi-
tur in Italia, quam Lutherus die 21. Martii expor-
recta legit fronte. tom. viii. 416.

5506 1546 63 Concilium inchoatum est Tridenti. Collo-
quium Ratisbonense armis dissipatum. Ipfo
Concordiæ die, qui est xviii. Februar. Islebiæ,
dulcissima in patria, placidè obdormivit Luthe-
rus, Auriga & Currus Israëlis, maximum tam
suis, quam singulis & universis veræ religionis
amantibus luctum relinqvens. Islebia dedu-
ctus est Wittebergam, & honorificè ibidem se-
pultus tom. ix. 1580. ubi & testimonium citatur
Thuani, Scriptoris Pontificii. Libr. II. Histor.
f. 29. b. edit. Francof. Mathes. f. 183.

Secuta est miserabilis Ecclesiarum distractio,
quam sæpius ipse prædixerat. Confer cum his-
ce Dresser. millenar. vi. 48--84. Melchior. Ada-
mum in Vitis Theol. German. pag. 101. sequenti-
bus. Kromajer. Hist. eccles. p. 570. seqv.

WOLFGANGUS SEVERUS
Ferdinandi Austriaci, postea Imperatoris,
PRÆCEPTOR:

*Japeti de gente prior, majorq̄, Luthero
Nemo fuit, sed nec, credo, futurus erit.*

m.c.

p. 208.

ygnea
Mathef
pargi-
expor-

Collo-
Ipfo
slebiae,
Luthe-
m tam
gionis
dedu-
em fe-
citatur
Histor.

tractio
um his
r. Ada-
qventi-

toris,

ro

erit.

ULB Halle

3

004 954 459

V017

A
Mun-
di.

5443

NN
Chri-
sti.

1483

O
Æ.
tat

1

5457

1497

14

tus in
VIII. & Ma

Pos

gii Pa

ris ele

ne Re

fus, &

tentat

um â

mo p

fol. 3.

Par

primi

cit ibi

ticam

Math

Mi

Erfur

divina

tur. ih

Erf

5458

1498

15

Par

primi

cit ibi

ticam

Math

Mi

Erfur

divina

tur. ih

Erf

5461

1501

18

Mi

Erfur

divina

tur. ih

Erf

5465

1505

22

Erf

ITHE

artini, pol
iæ, Islebia
dicis, Patro
lico, Matre
ia, baptiza
tenb. p. 341
l. fol.m. 229

nilio, Geor
jus tempo
cum Johan
ensem mis
ibidem sus
t Reinecci
num pluri
74. Mathef

ontulit, ubi
atim. Didi
e Gramma
n. IX. 1561

Academiam
ior, non sine
am consola

sophiæ, re
nun

A
Müd

5467

546

547

547

547